

MEZEY KATALIN

Nagy László emlékezete Bulgáriában

A Bulgária-szerte ismert, jeles magyar költőnek ma is eleven a kultusza Szmoljanban. Az 1981 óta működő Nagy László Emlékházon túl erre vall az a tény is, hogy születésének kilencvenedik évfordulóján, 2015-ben a város egyik terén felállították a mellszobrát. Az ünnepi megemlékezésen részt vett egy magyar küldöttség is, amelynek tagja volt Kucsera Tamás Gergely, a Magyar Művészeti Akadémia főtitkára. Az ő kezdeményezésére ekkor határozták el a szmoljani Nagy László Emlékház felújítását. A munkálatok már 2016-ban elkezdődtek, és június 18-án a Magyar Külgazdasági Minisztérium szófiai Kulturális Intézete és a Magyar Művészeti Akadémia támogatásával be is fejeződtek. A Petőfi Irodalmi Múzeum – Benkő Andrea muzeológus és munkatársai közreműködésével – új Nagy László-kiállítást rendezett be ebben a hagyományos stílusú, kőből és fából, mintegy másfélszáz éve emelt házban, amely a dél-bulgáriai síparadicsom és turistaközpont régi városnegyedének egyik legszebb épülete.

Szmoljan manapság mintegy harmincezer lakosú város, közigazgatási és ipari központ. A Rodope-hegység meredek, fenyőerdőkkel borított vonulatai

között, folyók kísérté, festői völgyben található, 10 km-re a görög határtól és 70 km-re a Fekete-tenger partjától. De legfőbb különlegessége mégsem ez, hanem az, hogy ezer méter magasan fekszik, sajátos, hegyi klímája, oxigénben gazdag, gyógyhatású levegője van: így télen-nyáron egyaránt vonzó turistacélpont. Klasszikus és modern szállodák, igényes színház- és közösségi épületek, működő és leállt gyárak éppúgy találhatók benne, mint lakótelepszerű városrészek.

A legendás magyar költő, Nagy László, az ezerkilencszázötvenes évek elején két ösztöndíjas esztendő telt Bulgáriában. Ismert tény, hogy ekkoriban csak nagyon rövid ideig tartózkodott Szmoljanban, de máig emlegetik az idevalósiak, hogy kijelentette, legszívesebben itt élné le az egész életét. És ezt nem nehéz elhinni annak, aki akárcsak egyetlen napot is ebben a városban vagy a környező hegyekben tölt.

Bulgáriai tartózkodása alatt Nagy László nemcsak kitűnően elsajátította a bolgár nyelvet, de mind a klasszikus és a kortárs költők életműveiből, mind a bolgár népköltészet kincseiből több kötetnyi remek műfordítást készített, és ezzel nagymértékben elősegítette a bolgár irodalom értékeinek magyarországi megismertetését.

Életművének erre a meghatározó területére és kapcsolatára emlékezik a költő nem szűnő bulgáriai kultusza és gyönyörű, megújult szmoljani Emlékháza is.

NAGY BORBÁLA RÉKA

Mintha hazaérkezett volna

Tisztelt Ünneplő Közönség!

Nagyon örülök, hogy visszatérhettünk ide édesanyámmal, ahová évtizedekkel ezelőtt, hatéves koromban édesapámmal, Nagy Andrással jöttünk, és nagymamám, Szécsi Margit öccse ült a volán mögött. Apa az első külföldi nyaralásunkra Bulgáriába vitt el. Burgaszba, Neszebarba (ahol a *Menyegző* versölete megszületett), a Rilai kolostorhoz és természetesen Szmoljanba. A mai napig emlékszünk arra, hogy úgy mutatta be ezeket a helyeket, mintha hazaérkezett volna.

tesen Szmoljanba. A mai napig emlékszünk arra, hogy úgy mutatta be ezeket a helyeket, mintha hazaérkezett volna.

Nagyapám, Nagy László mindig a legnagyobb örömmel emlékezett vissza a Bulgáriában töltött két évre, amikor az ösztöndíjának témája a bolgár népköltészet fordítása volt. „A bolgár népköltészetet 1951-ben fedeztem fel magamnak, hosszabb szófiai tartózkodásom idején. Meghatott fürgesége, robusztussága, költői vakmerősége. Tétovázás nélkül fordítani kezdtem” – írja. Megzenésített versei közül nagyon népszerűek ezek a fordítások Magyarországon. Majd így folytatja: „A fordítás nekem mint költőnek arra volt jó, hogy egy népköltészet lényegét jobban megismerjem. Noha a bolgárokéról van szó, gyakran gondoltam arra, hogy a népköltészet még napjainkban is ösztönözhet, hasznos lehet a legújabb lírára.”

Nagy Borbála Réka és Mezey Katalin beszéde 2019. június 18-án a szmoljani, felújított Nagy László Emlékház állandó kiállításának megnyitóján hangzott el. Itt most a beszédek szerkesztett változatát közöljük.